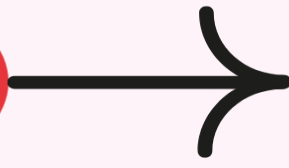

ІНКЛЮЗІЯ

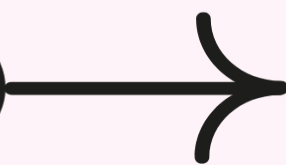
33

ПИТАННЯ,
ВІД ЯКИХ ГОЛОВА
ЙДЕ ОБЕРТОМ

методичні матеріали

ІНКЛЮЗІЯ

33

**ПИТАННЯ,
ВІД ЯКИХ ГОЛОВА
ЙДЕ ОБЕРТОМ**

методичні матеріали

УДК 376(072)

T67

*Рекомендовано до друку вченою радою комунального закладу
«Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Житомирської обласної ради (протокол від 20 грудня 2022 року № 7)*

Рецензенти:

Шевченко Володимир Миколайович, доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної освіти Факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка

Калінін Вадим Олександрович, кандидат педагогічних наук, доцент, заступник директора з навчально-методичної роботи комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради

Т 67 **33 питання**, від яких голова йде обертом. Інклюзія : методичні матеріали / КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР ; за ред. О. С. Голентовської. – Житомир: КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР, 2023. – 42 с.

Методичні матеріали представляють огляд низки відповідей на поширені запитання щодо організації інклюзивного навчання для дітей з освітніми труднощами в закладах загальної середньої освіти.

Адресовано педагогічним працівникам, які є учасниками команд психолого-педагогічного супроводу і працюють з категорією дітей, які мають освітні труднощі, а також фахівцям інклюзивно-ресурсних центрів для здійснення інформаційно-просвітницької діяльності.

СКОРОЧЕННЯ

ЗЗСО	Заклад загальної середньої освіти
ІПР	Індивідуальна програма розвитку
ІРЦ	Інклюзивно-ресурсний центр
КППС (КС)	Команда психолого-педагогічного супроводу (команда супроводу)
МОН	Міністерство освіти і науки
ООП	Особливі освітні потреби (особливі потреби)

ВСТУПНЕ СЛОВО

для тих, хто все ж його читає...

Друзі, за чотири роки існування Ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти на базі КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР наша команда продовжує вболівати за користь та якість матеріалів, які ми готуємо. Будь-яка ідея перед своєю реалізацією знаходить в першу чергу емоційний відгук у кожної з нас. Цей відгук про небайдужість до того, що ми робимо, і нам віриться – дії завжди впливають на реальність. Тож ми діємо! Направду, не завжди виходить так, як хочеться, не завжди є впевненість та однозначність, не завжди всі пазли складаються у бажаний малюнок і часом є критика та оцінки з боку інших, але й наша наполегливість та завзятість тільки зростає. Бачите, ось і вступне слово – це не формальність, а емоційний поклик.

Представляємо до вашої уваги методичні матеріали, зміст яких зорієнтовує на потрібні акценти в організації інклюзивного навчання. Ми зібрали низку найактуальніших запитів, знання відповідей на які може суттєво спростити для вас творення інклюзивного освітнього середовища для дитини, яка має освітні труднощі.

Нам було дуже важливо звернутися до нормативно-правового забезпечення як основного регулятора всіх процесів. Ми з вами знаємо, що незнання не звільняє від відповідальності, тож будьмо свідомі того, що робимо!

Ми вболіваємо, щоб «голова не йшла обертом», а теоретико-прикладний зміст й осмислення нагальних питань – були лише на користь очікуваних результатів.

О. С. Голентовська,
кандидат психологічних наук, викладач кафедри психології,
*комунальний заклад «Житомирський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти» Житомирської обласної ради*

Питання

1

Хто визначає рівень підтримки у дитини з ООП?

Відповідно до пункту 8 постанови КМУ від 15.09.2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» для учнів, у яких виникають труднощі під час навчання та які потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі, за рішенням закладу освіти надається підтримка першого рівня.

Рішення закладу освіти про надання підтримки першого рівня приймається на основі рішення команди, яка проводила оцінку та визначила потребу у наданні підтримки першого рівня, що відображається у протоколі її засідання або висновку інклюзивно-ресурсного центру.

Команда проводить оцінку на основі відповідної письмової заяви одного з батьків (іншого законного представника) учня, що складається у довільній формі.

Відповідно до пункту 9 постанови КМУ від 15.09.2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» для інших учнів рівень підтримки забезпечується відповідно до висновку інклюзивно-ресурсного центру.

У разі відсутності у висновку інклюзивно-ресурсного центру інформації про рівень підтримки учня рівень підтримки визначається командою за участю представника інклюзивно-ресурсного центру, що видав такий висновок, та з урахуванням складності порушень учня.

Питання

2

Хто приймає рішення про відкриття інклюзивного класу в закладі загальної середньої освіти?

Відповідно до розділу II статті 20 (2) Закону України «Про освіту», у разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків заклад освіти утворює інклюзивний клас та/або групу в обов'язковому порядку. Спеціальний клас та/або група утворюється керівником закладу освіти за погодженням із засновником цього закладу освіти або уповноваженим ним органом.

Відповідно до пункту 5 постанови КМУ від 15.09.2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» керівник закладу освіти на підставі заяви одного з батьків (інших законних представників) учня та висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, що надається інклюзивно-ресурсним центром, утворює інклюзивний клас та організовує інклюзивне навчання з урахуванням рівня підтримки, рекомендованого інклюзивно-ресурсним центром.

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) для організації інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами (зокрема з числа тих, що вимушені були змінити своє місце проживання (перебування) внаслідок збройної агресії російської федерації) до закладу освіти подаються копії документа, що посвідчує особу (в разі наявності) та висновку.

Питання 3

Чи потрібно щороку батькам писати заяву про організацію інклюзивного навчання у закладі освіти?

У пункті 5 постанови КМ України від 15.09.2021 року № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» (зі змінами, внесеними згідно з постановами КМ № 483 від 26.04.2022, № 979 від 30.08.2022) зазначено, що керівник закладу освіти на підставі заяви одного з батьків (інших законних представників) учня та висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, що надається інклюзивно-ресурсним центром, утворює інклюзивний клас та організовує інклюзивне навчання з урахуванням рівня підтримки, рекомендованого інклюзивно-ресурсним центром.

Питання

4

Хто розробляє індивідуальну програму розвитку?

Відповідно до наказу МОН від 08.06.2018 р. № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти» одним із завдань команди психолого-педагогічного супроводу є розроблення ІПР для кожної дитини з ООП та моніторинг її виконання з метою коригування та визначення динаміки розвитку дитини.

Питання

5

Хто входить до складу команди психолого-педагогічного супроводу?

Відповідно до наказу МОН від 08.06.2018 р. № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти» до складу команди супроводу у закладі загальної середньої освіти дитини з ООП входять:

постійні учасники: директор або заступник директора з навчально-виховної роботи, вчитель початкових класів (класний керівник), учителі, асистент учителя, практичний психолог, соціальний педагог, учитель-дефектолог (з урахуванням освітніх потреб дитини з ООП), учитель-реабілітолог та батьки або законні представники (далі – батьки) дитини з ООП тощо;

залучені фахівці: медичний працівник закладу освіти, лікар, асистент дитини, спеціалісти системи соціального захисту населення, служби у справах дітей тощо.

Відповідно до пункту 7 постанови КМУ від 15.09.2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» до складу команди залучаються фахівці інклюзивно-ресурсного центру, які брали участь у проведенні комплексної оцінки.

Відповідно до пункту 8 постанови КМУ від 12.07.2017 р. № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» одним із завдань є забезпечення участі педагогічних працівників інклюзивно-ресурсного центру у діяльності команди психолого-педагогічного супроводу особи з особливими освітніми потребами.

Питання 6

За який термін команда психолого-педагогічного супроводу має розробити ІПР дитини з ООП у ЗЗСО?

Відповідно до пункту 10 постанови КМУ від 15.09.2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» команда психолого-педагогічного супроводу для організації інклюзивного навчання учня складає його індивідуальну програму розвитку протягом двох тижнів з початку навчання.

Питання 7

Хто підписує індивідуальну програму розвитку дитини з ООП у ЗЗСО?

Відповідно до пункту 10 (2) постанови КМУ від 15.09.2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» індивідуальна програма розвитку підписується всіма членами команди, одним з батьків (іншим законним представником) учня та затверджується керівником закладу освіти.

Питання

8

Чи можна змінити рівень підтримки у дитини з ООП у ЗЗСО?

Відповідно до додатка 1 постанови КМУ від 15.09.2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» заклад освіти, за рішенням команди психолого-педагогічного супроводу із залученням до неї представника інклюзивно-ресурсного центру за погодженням з батьками (іншими законними представниками) учня, може змінювати рівень підтримки в межах одного суміжного рівня підтримки з урахуванням кращих інтересів дитини.

Питання 9

Який термін ІПР дитини з ООП зберігається у закладі загальної середньої освіти?

Відповідно до пункту 10 постанови КМУ від 15.09.2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» індивідуальна програма розвитку зберігається в особовій справі учня три роки.

Питання 10

**За якими програмами
навчаються діти з ООП
у ЗЗСО?**

Відповідно до пункту 16 постанови КМУ від 15.09.2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» інклюзивне навчання учнів, у тому числі згідно з індивідуальним навчальним планом, здійснюється відповідно до освітньої програми закладу освіти з урахуванням їх особливих освітніх потреб та особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів).

Питання 11

Що таке корекційно-розвитковий складник освітньої програми для дитини з ООП?

Корекційно-розвитковий складник передбачає проведення індивідуальних та групових корекційно-розвиткових занять, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери і мовлення та корекційну роботу під час вивчення всіх навчальних предметів, що полягає у застосуванні адаптацій навчального матеріалу, використанні спеціальних методів та способів роботи відповідно до потреб і можливостей дитини.

Питання 12

За яким документом заклад освіти визначає кількість і напрям корекційно-розвиткових занять для дитини з ООП?

У пункті 7 висновку КО педагогічні працівники ІРЦ рекомендують напрями та період/обсяг психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг. У ЗЗСО команда супроводу дитини з ООП, складаючи індивідуальну програму розвитку, орієнтується на висновок КО і зазначають остаточні додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (заняття) в ІПР (пункт 5). При цьому варто також пам'ятати про постанову КМУ від 14.02.2017 року № 88 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами».

Питання 13

Чи враховуються КРЗ при гранично допустимому навантаженні у ЗЗСО?

Відповідно до пункту 14 постанови КМ України від 15.09.2021 року № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» (зі змінами, внесеними згідно з постановами КМ № 483 від 26.04.2022, № 979 від 30.08.2022) психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Тривалість індивідуальних психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять для учнів становить від 20 до 25, а групових – від 35 до 40 хвилин.

Питання

14

Хто адаптує зміст навчання для дітей з ООП?

Адаптація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) – це зміна методів і способів навчання, рівня складності завдань з урахуванням індивідуальних потреб учнів з особливими освітніми потребами без зміни загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання. Здійснює адаптацію вчитель того навчального предмета/інтегрованого курсу, який дитина з ООП вивчатиме з відповідною адаптацією. Асистент учителя адаптує чи модифікує (у разі потреби) лише матеріали для уроку відповідно до індивідуальної програми розвитку (завдання, індивідуальні картки, тести тощо).

Питання 15

Хто має модифікувати зміст навчання для дитини з ООП?

Модифікація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) – це зміна змісту (шляхом спрощення, виключення, об'єднання тощо) навчання з урахуванням особливих освітніх потреб учнів із зміною загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання. Здійснює модифікацію вчитель того навчального предмета/інтегрованого курсу, який дитина з ООП вивчатиме з відповідною модифікацією.

Питання

16

Хто може проводити психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття?

Відповідно до пункту 13 постанови КМУ від 15.09.2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття проводяться фахівцями із числа педагогічних працівників закладу освіти, педагогічними працівниками, вчителями-дефектологами (вчителем-логопедом, сурдопедагогом, тифлопедагогом, олігофренопедагогом), які введені до штату закладів освіти відповідно до типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти та/або додатково залученими фахівцями, з якими заклад освіти або відповідний орган управління у сфері освіти укладають цивільно-правові договори. Перелік фахівців, які проводять (надають) додаткові психолого-педагогічні і корекційно-розвиткові заняття (послуги) з особами з особливими освітніми потребами у закладах освіти, визначено постановою КМУ «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» від 14.02.2017 р. № 88.

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття для учнів з ООП (за умови дотримання безпеки учасників освітнього процесу) можуть проводитися фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів, зокрема з числа тих, що вимушені були змінити своє місце проживання (перебування) та/або місце роботи внаслідок збройної агресії російської федерації.

Відповідно до пункту 3(4) постанови КМУ від 06.03.2019 р. № 221 «Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр» одним із завдань спеціальної школи є надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) учням (вихованцям) та дітям, які не є учнями (вихованцями) спеціальної школи.

Питання 17

Де проводяться психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття?

Відповідно до пункту 12 постанови КМУ від 15.09.2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття можуть проводитися у ресурсній кімнаті, медіатеці закладу освіти.

Для учнів, що потребують тимчасового психологічного розвантаження або усамітнення, в ресурсній кімнаті створюється окрема зона, яка використовується незалежно від розкладу занять.

Ресурсна кімната може використовуватися усіма учнями закладу освіти.

Учні можуть перебувати в ресурсній кімнаті та медіатеці винятково у супроводі педагогічних працівників, асистента учня або залученого фахівця, що проводить (надає) додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги).

Питання 18

Які допоміжні засоби можуть використовуватись для навчання дитини з ООП?

Під допоміжними засобами для навчання слід розуміти пристрої, обладнання, засоби та технології, що використовуються з технічною, дидактичною, методичною, функціональною, навчально-розвивальною, ігровою, комунікативною метою для покращення навчальної діяльності, розвитку навичок комунікації та забезпечення надання особам із особливими освітніми потребами підтримки в освітньому процесі.

Команда психолого-педагогічного супроводу зазначає перелік допоміжних засобів для навчання дитини з ООП, враховуючи її потреби (наказ МОН від 23.04.2018 № 414 «Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти»).

Питання 19

Як оцінювати дитину з ООП, яка має функціональні труднощі (сенсорні) і потребує II рівня підтримки у ЗЗСО?

Відповідно до додатку 1 до Порядку організації інклюзивного навчання у ЗЗСО оцінювати дітей з II рівнем підтримки потрібно на основі загальних критеріїв оцінювання з можливістю адаптації умов проведення оцінювання з урахуванням ООП учня. Також у даній ситуації вчитель може запропонувати дитині картку зі збільшеним шрифтом, відповідним контрастом (чорно-білий, чорно-жовтий) та надати додаткових 5 хв для завершення роботи.

Питання 20

Як оцінювати дитину з ООП, яка має інтелектуальні труднощі і потребує IV рівня підтримки у ЗЗСО?

Відповідно до додатку 1 до Порядку організації інклюзивного навчання у ЗЗСО оцінювати дітей з IV рівнем підтримки потрібно на основі загальних критеріїв оцінювання з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності) та можливості адаптації/модифікації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня.

Якщо навчальний предмет/інтегрований курс дитина вивчає з модифікацією змісту навчання, у такому випадку тести/самостійна робота/контрольна робота повинні відповідати змісту модифікованої програми навчального предмета. Також учителю варто оцінювати дитину за індивідуальними критеріями оцінювання, не порівнюючи досягнення учня/учениці з іншими дітьми у класі.

Питання 21

**Свідоцтво якого зразка
отримують особи з ООП
після закінчення ЗЗСО?**

Відповідно до пункту 21 постанови КМ України від 15.09.2021 року № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» (зі змінами, внесеними згідно з постановами КМ № 483 від 26.04.2022, № 979 від 30.08.2022) після завершення навчання учні отримують документи про освіту державного зразка відповідно до зразків документів про загальну середню освіту, затверджених наказом МОН України від 16.10.2018 року № 1109 «Про деякі питання документів про загальну середню освіту».

Питання

22

Хто призначає особі з ООП асистента учня?

Відповідно до пункту 8 (7) постанови КМ України від 12.07.2017 року № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» (зі змінами, внесеними згідно з постановами КМУ № 617 від 22.08.2018, № 983 від 21.10.2020, № 765 від 21.07.2021, № 493 від 29.04.2022, № 979 від 30.08.2022) основними завданнями ІРЦ є також визначення потреби в асистенті учня та/або супроводі дитини з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі (групі).

Відповідно до пункту 18 постанови Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 року № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» (зі змінами, внесеними згідно з постановами КМУ № 483 від 26.04.2022, № 979 від 30.08.2022) для дітей з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних або мають порушення зору, слуху, у закладі освіти можуть надаватися інші соціальні послуги із переліку базових соціальних послуг відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» та згідно з державними стандартами надання відповідних послуг, затвердженими Мінсоцполітики, в тому числі послуги фізичного супроводу осіб та переклад жестовою мовою. Керівник закладу освіти створює умови для надання таких послуг у закладі освіти на підставі письмової заяви одного з батьків (іншого законного представника) учня не пізніше ніж за два робочих дні після подання такої заяви.

Питання

23

Хто може бути асистентом учня?

Відповідно до пункту 17 постанови КМУ від 15.09.2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» в освітньому процесі індивідуальні соціальні та соціально-побутові потреби учнів забезпечуються асистентом учня. Асистентом учня може бути один з батьків (інший законний представник), особа, уповноважена ними, або соціальний працівник, що надає послугу супроводу під час інклюзивного навчання.

Питання

24

Які функції виконує асистент учня (дитини) у закладі освіти?

Згідно із Законом України «Про повну загальну середню освіту» асистенти учня (дитини) є учасниками освітнього процесу. Їхня діяльність регламентується частиною 7 статті 26 зазначеного закону.

Асистент учня (дитини) – не педагогічний працівник, що супроводжує учня і не втручається в освітній процес. Ним може бути один із батьків, уповноважена ними особа або соціальний працівник. Асистент може бути присутній під час уроків та позакласної роботи, допомагати у пересуванні, відвідуванні туалету, переодяганні, харчуванні дитини в школі тощо. Асистент учня (дитини), відповідно до Примірного положення про команду супроводу, залучається до складу команди супроводу дитини та має сприяти досягненню визначених командою супроводу цілей розвитку у питаннях соціальної адаптації, комунікації та соціально-побутової орієнтації.

Питання

25

Як проходить атестація асистента вчителя у ЗЗСО?

Порядок атестації педагогічних працівників, встановлення кваліфікаційних категорій регламентує Типове положення про атестацію педагогічних працівників, затверджене наказом МОН України від 06.10.2010 р. № 930. Пунктом 4.1 розділу IV Типового положення визначено перелік педагогічних працівників, для яких проводиться атестація на відповідність займаній посаді з присвоєнням кваліфікаційних категорій. Посада асистента вчителя не вказана у даному переліку та не передбачає присвоєння кваліфікаційних категорій. Відповідно до постанови КМ України від 30.08.2002 року (зі змінами) асистенту вчителю ЗЗСО за результатами атестації присвоюється 10–12 тарифні розряди відповідно до освітнього рівня працівника, професійної компетентності, педагогічного досвіду, якості роботи тощо.

Питання

26

Як здійснюється дистанційне навчання для дітей з ООП?

Відповідно до розділу I пункту 10 Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти (затверджено наказом МОН від 8.09.2020 р. № 1115) дистанційне навчання осіб із особливими освітніми потребами здійснюється з урахуванням індивідуальної програми розвитку. Дистанційне навчання осіб із особливими освітніми потребами може передбачати залучення допоміжних технологій дистанційного навчання (озвучування даних з екрану, голосове введення тексту, субтитри, клавіатури зі спеціальними можливостями тощо) з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів таких осіб. Освітній процес під час дистанційного навчання осіб з особливими освітніми потребами забезпечується за участю асистента вчителя та/або асистента учня.

Питання

27

Чи проводяться психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття під час дистанційного навчання для дитини з ООП?

Відповідно до розділу III пункту 5 Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти (затверджено наказом МОН від 8.09.2020 р. № 1115) додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги) з використанням технологій дистанційного навчання можуть проводитися (надаватися) для осіб з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту за очною формою в інклюзивних класах (групах).

Проведення (надання) таких занять (послуг) здійснюється за погодженням з батьками (одним із них) згідно з індивідуальною програмою розвитку, з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей особи з особливими освітніми потребами.

Графік проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) із використанням технологій дистанційного навчання затверджується керівником закладу освіти.

Питання

28

Які функції виконує асистент учителя під час дистанційного навчання?

Відповідно до листа МОН України від 29.09.2022 р. №1/11471-22 «Про роботу асистентів вчителів» в умовах організації дистанційного навчання асистент учителя:

- організовує спільно з учителем/ями освітній процес з використанням дистанційного навчання;
- забезпечує навчання учня з особливими освітніми потребами, у тому числі у разі потреби здійснює в межах свого педагогічного навантаження індивідуальне підключення поза часом уроку, який здійснюється онлайн, та надає додаткові пояснення, виконує разом з дитиною домашні завдання, які були їй не зрозумілі;
- надає додаткові пояснення дитині щодо виконання матеріалу, який вивчається, та завдань в окремій онлайн-кімнаті, забезпечує перевірку виконання таких завдань;
- забезпечує реалізацію індивідуальної програми розвитку в межах своєї компетенції, зокрема досягнення поставлених в програмі цілей навчання, завдань на період дії ІПР, забезпечення визначених ІПР потреб тощо;
- забезпечує в межах компетенції реалізацію індивідуального навчального плану дитини (за наявності);
- забезпечує комунікацію закладу освіти та батьків (інших законних представників дитини) з метою організації навчання учнів з особливими освітніми потребами;

- координує дистанційне навчання з батьками (іншими законними представниками) дитини, у тому числі завчасно попереджає про зміни розкладу, необхідні навчально-дидактичні матеріали тощо;
- здійснює підготовку матеріалів для дистанційного навчання для учнів з особливими освітніми потребами, у тому числі консультує батьків щодо їх використання;
- забезпечує підготовку індивідуальних завдань та адаптацію навчальних матеріалів відповідно до потенційних можливостей учня з урахуванням умов дистанційного навчання;
- забезпечує індивідуалізацію технологій дистанційного навчання з урахуванням особливих освітніх потреб, у тому числі обирає відповідні інструменти, консультує батьків щодо технічних особливостей їх використання з учнями з особливими освітніми потребами;
- асистує вчителю під час проведення дистанційних занять, зокрема допомагає вчителю під час поділу учнів на пари і групи в ZOOM-конференціях, може приєднуватись до будь-якої пари/групи в будь-який момент, допомагати та виправляти помилки, слідкувати за підняттям рук учнів, вмикати та вимикати мікрофони, включати демонстрацію екрану для показу презентацій та відео, слідкувати за чатом та відповідати на питання учнів та батьків, які виникають під час уроку;
- асистує вчителю при роботі з іншими учнями класу, які потребують першого рівня підтримки в закладі освіти, додаткових пояснень, індивідуального підходу, мають проблеми з опануванням матеріалу, у тому числі у зв'язку з перебуванням за кордоном чи на тимчасово окупованих територіях, відсутністю доступу до онлайн-занять, наявністю психологічної травми;
- надає учню та його батькам (іншим законним представникам) рекомендації щодо дотримання норм при користуванні комп'ютерною технікою, щодо організації робочого місця дитини;
- спільно з іншими учасниками команди супроводу бере участь у розробленні ІПР;
- забезпечує ведення щоденника спостережень за дитиною з ООП з метою відстеження динаміки розвитку та оцінки рівня досягнення цілей навчання, зазначених в ІПР;
- створює індивідуальне портфоліо учня з ООП.

Питання

29

Який термін дії висновку комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини?

Якщо педагогічні працівники ІРЦ у пункті 7 висновку КО вказали «Повторна психолого-педагогічна оцінка: запланована (період, дата)», це означатиме, що даний висновок має термін дії.

Якщо педагогічні працівники ІРЦ у пункті 7 висновку КО вказали «Повторна психолого-педагогічна оцінка: за бажанням», термін дії висновку КО необмежений.

Питання

30

Який термін дії висновку комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини під час дії воєнного стану?

Відповідно до пункту 34-1 постанови КМ України від 12.07.2017 року № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» (зі змінами, внесеними згідно з постановами КМ № 617 від 22.08.2018, № 983 від 21.10.2020, № 765 від 21.07.2021, № 493 від 29.04.2022, № 979 від 30.08.2022) у період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) для осіб, які здобувають загальну середню освіту та тимчасово перебувають за кордоном, або для осіб, які перебувають на тимчасово окупованих територіях, під час переходу між рівнями освіти строк дії висновку, який використовувався у процесі здобуття освіти на попередньому рівні освіти, продовжується на період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду). Повторна комплексна оцінка має бути проведена не пізніше ніж через три місяці після припинення чи скасування воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду), повернення здобувача освіти з-за кордону або повернення тимчасово окупованої території, на якій проживає здобувач освіти, під загальну юрисдикцію України та відновлення конституційного ладу України на цій території.

Питання

31

Хто визначає потребу в індивідуальній формі навчання (педагогічний патронаж) для дитини з ООП?

Педагогічний патронаж організовується для осіб, які за станом здоров'я не можуть здобувати повну загальну середню освіту за денною формою (відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони здоров'я або медичного висновку про стан здоров'я дитини за формою, затвердженою Міністерством охорони здоров'я України) відповідно до пункту 1(3) розділу IV наказу МОН України від 12.01.2016 р. № 8 «Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти», тобто педагогічні працівники ІРЦ не мають права визначати потребу в індивідуальній формі навчання (педагогічний патронаж). Також до висновку ЛКК у ЗЗСО має бути заява батьків (законних представників) про організацію педагогічного патронажу для дитини з ООП.

Питання

32

Чи потрібно скласти ІПР для дитини з ООП, яка навчається за індивідуальною формою навчання (педагогічний патронаж)?

Керівник закладу освіти, в якому організовано індивідуальну форму здобуття освіти, забезпечує реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти шляхом розроблення індивідуальних навчальних планів та індивідуальних програм розвитку (у разі потреби) відповідно до пункту 7 розділу І наказу МОН України від 12.01.2016 р. № 8 «Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти».

До розроблення індивідуального навчального плану, індивідуальної програми розвитку для осіб з ООП, які здобувають освіту за індивідуальною формою, можуть залучатися фахівці, які відповідно до законодавства забезпечують психолого-педагогічний супровід таких осіб.

Питання

33

Хто надає корекційно-розвиткові послуги для дитини з ООП, яка навчається за індивідуальною формою навчання (педагогічний патронаж)?

Відповідно до пункту 8.6 постанови МОН України від 21.07.2021 № 765 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами» педагогічні працівники ІРЦ надають психолого-педагогічні, корекційно-розвиткові та інші послуги дітям з ООП, які здобувають освіту у формі педагогічного патронажу.

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

Голентовська Ольга Святославівна, кандидат психологічних наук, викладач кафедри психології КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР

Градівська Віта Михайлівна, методист лабораторії методичного забезпечення КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР, учитель Житомирської спеціальної школи № 1 Житомирської обласної ради

Гуменюк Антоніна Валеріївна, завідувачка ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР

Козир Вікторія Вікторівна, методист ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР, учитель Житомирської спеціальної школи Житомирської обласної ради

Методичне видання

33 питання, від яких голова йде обертом.

Інклюзія

Методичні матеріали

Коректор Н. Макарова